

**DESTIA OY:N JA TOIVOSEN SORA OY:N, LEMPÄÄLÄN PITKÄKALLION
KIVIAINEKSEN OTTO JA KIERRÄTYSKIVIAINESTEN KÄSITTELY -HANKKEIDEN
YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIONTIOHJELMAN YLEISÖTILAISUUS 20.10.2014**

Lempäälä, Säijän koulu

OHJELMA

17.30 Kahvitarjoilu

18.00 **Tilaisuuden avaus**, Leena Ivalo, Pirkanmaan ELY-keskus

Esittelyt, puheenjohtaja Leena Ivalo

YVA-menettelyn kuvaus, Leena Ivalo

Hankesuunnitelmien esittely, Maarit Salonoja, Destia Oy ja Mika Heikkilä,
Ympäristönsuunnittelu Oy (Toivosen Sora Oy:n hankkeen esittely)

YVA-ohjelman esittely, Ympäristönsuunnittelu Oy, Anne Tarvainen

n. 19.00 **Keskustelu**, pj Leena Ivalo

20.00 **Tilaisuus päättyy**

Osallistujat: Leena Ivalo, Pirkanmaan ELY-keskus
Maarit Salonoja, Destia Oy
Juha Ajanko, Destia Oy
Mika Heikkilä, Ympäristönsuunnittelu Oy
Anne Tarvainen, Ympäristönsuunnittelu Oy

Yleisö 24 henkilöä

Kysymys tai kommentti: Mihin hankkeen lupahakemukset menevät? Kuka on lupaviranomainen?

Vastaus: Maa-aineslupa menee kuntaan. Ympäristölupahakemus menee Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastoon (LSSAVI), koska kierrätysmateriaalin ja muualta tulevien ylijäämämaiden käsittely katsotaan jätteiden käsittelyksi, jolloin luvan käsittelee LSSAVI.

K: Kun esitetty meluvalli aikanaan rakennetaan, kuinka korkea se tulee olemaan?

V: Meluvallin lopullinen korkeus ja sijoittelu selviävät melumallinnuksen avulla, mutta yleensä ovat olleet 6-8 metriä korkeita.

K: Putoaako kallio siinä kohtaa, missä Toivosen Soran alue alkaa pohjoisessa?

V: Ei putoa.

K: Puhutaanko YVA-menettelyn osalta sisällöstä vai rakenteellisista asioista? Kuka saa antaa lausuntoja ELY-keskukselle YVA-ohjelmasta vai onko lausunto sellainen, jota pyydetään?

V: Lausunnot pyydetään viranomaisilta ja lisäksi esimerkiksi tässä tapauksessa Lempäälän kunnalta ja luonnonsuojeluliitolta. Kirjallisia mielipiteitä saa esittää vaikutusalueen asukkaat, yhdistykset ja muuta toimijat. Mielipiteiden antamiseen on sähköinen lomake Ympäristöhallinnon verkkosivuilla. Kirjallinen mielipide on vapaamuotoisen, ja kirjallisen mielipiteen voi lähettää postitse tai sähköpostilla.

K: Mielipide kuulostaa kevyemmältä kuin lausunto.

V: YVA:ssa kirjallinen mielipide arviointiohjelmasta (-selostuksesta) ei ole kevyempi, vaan mielipiteet huomioidaan menettelyssä ja kootaan yhteysviranomaisen lausuntoon. Ja vaikka mielipiteiden antamiselle on annettu kuulutuksessa määräajaksi 30.10.2014, niitä voi lähettää hieman myöhemminkin (muutama päivä).

YVA-prosessissa pyritään joustavaan vuorovaikutukseen, joten jos menettelyn aikana (noin vuosi) tulee mieleen asioita, voi ottaa yhteyttä arviointiohjelmassa kerrottujen yhteyshenkilöihin.

K: Teiltä tulee lausunto marras-joulukuussa, miten sen jälkeen voi vaikuttaa menettelyyn? Eli loppuuko menettely siihen?

V: Menettely ei lopu siihen, vaan tulee YVA:n seuraava, arviointiselostus-vaihe, jossa esitellään arvioinnin tulokset ja järjestetään uusi yleisötilaisuus, ja silloin voi esittää kirjallisia mielipiteitä arviointiselostuksesta ELY-keskukselle. Muutoin menettelyn aikana voi osallistua ja ottaa yhteyttä nimettyihin yhteyshenkilöihin.

K: Kysyisin murskauksesta, nyt luvassa on pidempi kesätauko. 600 metrin päässä sijaitsevilla kasvihuoneille tulee nyt jo pölyä murskauksesta, miten se vaikuttaa kasveihin? Pöly tunkee ikkunaväleihin. Laajennuksen jälkeen ei ole enää vähäistäkään metsää välissä, joka estäisi pölyn kulkeutumista.

V: Kastelu on tehokkain keino, jolla sitä pystytään rajoittamaan. Murskauksessa käytetään myös parhaan mahdollisen tekniikan mukaisia laitteita, joten esimerkiksi koteloinnilla pystytään vähentämään pölyämistä.

V: Suunniteltu toiminta on toteutettava sillä laitteistolla, minkä mukaan ympäristövaikutusten arviointi on tehty.

K: Asun 500 metrin päässä toiminnasta ja pölystä on 9 vuoden kokemukset. Kun pohjoisesta tuulee, tulee pölyä ja talvella on harmaata lunta. Kysyisin myös tiili- ja betonijätteesistä, miksi tätä taas suunnitellaan, vuonna 2007 tätä yritettiin ja hanke vedettiin takaisin, kun kaava ei antanut myöten. Onko kaava muuttunut, alue on merkitty maa-ainesten ottopaikaksi, siellä ei ole merkintää jätteiden käsittelystä?

V: Kaava ei ole muuttunut, mutta toiminta on aika pienimuotoista ja täytyy selvittää, miten kaava siihen suhtautuu.

K: Kysyisin liikennevaikutuksista. Asun 500 metrin päässä ja Pirkkalantie on jo nyt Suomen vaarallisin koulutie. Miten paljon liikenne lisääntyy ja miten se vaikuttaa tien varrella asuviin?

V: Liikennemääriä ja niissä tapahtuvia muutoksia arvioidaan YVA:ssa. Toisaalta tietä käyttää muutkin kun näiden hankkeiden liikenne, joten hankkeiden liikennevaikutuksia arvioidaan suhteessa muuhun liikenteeseen.

K: Kysyisin pintavesistä. Mitä aineita toiminnasta syntyy ja minne veden mukana kulkeutuvat aineet päätyvät? Menevätkö suoraan Pyhäjärveen?

V: Yksi pintavesien mukana kulkeva aine on räjähteiden sisältävät typpijäämät. Alueen maasto toisaalta pidättää hiukkasmaisia päästöjä. Hankkeen pintavesivaikutusten erottaminen ympäröivän maataloustoiminnan vaikutuksista on hankalaa, mutta hankealueen eteläpuolisen ojaston ja nykyisen louhoksen alueelle kertyneen veden analysointi antaa tietoa siitä, mitä pitoisuuksia vedessä on.

K: Miten toiminta vaikuttaa kaivoveteen? Esimerkiksi lisääntyykö arseeni?

V: Arvioinnissa tutkitaan kaivovedet lähialueella noin kilometrin etäisyydellä. Jos veden laadussa tapahtuu muutoksia, on selvitettävä, aiheutuuko se kiviainestoiminnasta. Alueen maa- ja kallioperässä on luontaisesti kohonneita arseenipitoisuuksia, joten tiedot kaivovesistä tässä vaiheessa antaa tietoa lähtötilanteesta, johon myöhempiä vaikutuksia voidaan verrata.

K: Pirkkalantie kyllä vaatisi kevyen liikenteen väylän. Ja Toivosen Sora alkaa käsittelemään jotain jätemaita ja purkujätettä. Kun jotain jätemaita käsitellään ja tulee likaisia vesiä, valuvat ne suoraan Pyhäjärveen.

V: Toivosen Sora on uusi yhtiö, ei sama asia kuin Toivoset -yhtiö, joka aiemmin käsitellyt jätteitä ja joka on myyty Deletelle. Toivosen Sora suunnittelee ainoastaan ylijäämälouheen ja puhtaan kaivumaan vastaanottoa, ei jätteiden käsittelyä. Vastaanotettavien kuormien osalta tarkkaillaan, etteivät ne sisällä haitallisia aineita.

K: Mutta kun ne vedet on kerran valunut sinne, ei niitä saada pois?

V: Tämän osalta luvissa olevien mahdollisten tarkkailuvelvoitteiden avulla voidaan seurata, että hankkeen vaikutuksista vesistöihin seurataan säännöllisesti ja ettei merkittäviä haittoja aiheutu.

K: Destian nykyisen alueen eteläosassa on nyt lätäkkö. Jos aletaan louhia toiseen suuntaan, eikö vesi ala valua pohjoiseen? Ei kai se etelään valu, kun lätäkkö on alempana kuin viereinen kallioharjanne?

K: Sitä lätäköön vettä kai pumpattiin kesällä, kun vettä tulvi portin pielestä?

V: Vettä pumpattiin pohjoisen suuntaan tieojiin. Vettä on myös pumpattu etelänpuoleiseen ojastoon kallioharjanteen ylitse. Tulevaisuudessa vesi valuu pohjoisen suunnan tieojiin.

K: YVA-ohjelman kartassa on kuitenkin päävalumasuunniksi merkitty kaksi nuolta etelään päin ja yksi pohjoiseen. Eihän nämä kerro tulevasta tilanteesta.

V: Tämä täytyy korjata, se kertoo aiemmasta tilanteesta, ei tulevasta tilanteesta. Aiemmin vesiä on johdettu etelään, joten etelänpuolisen ojaston vedestä saadaan kuitenkin tietoa mahdollisesta kuormituksesta.

K: Tästä YVA-ohjelman kuvasta, johon on merkitty läheinen asutus, puuttuu kaksi taloa.

V: Tämä täytyy tarkastaa ja lisätä puuttuvat tiedot.

V: Läheinen asutus täytyy huomioida arvioinnissa, vaikka olisivat vähän kauempanakin, jos ihmiset kokevat, että hanke aiheuttaa heille haittoja.

K: Miten tärinämittaukset tehdään, mitataanko kalliosta vai maaperästä? Asun lähellä ja mielestäni räjäytykset tuntuvat hyvin voimakkaana, vaikka taloni on rakennettu kalliolle.

V: Tärinämittaukset tehdään aina rakennuksen sokkelista, jolloin voidaan arvioida todellinen vaikutus rakennukselle.

K: Kysyisin toiminta-ajoista. Ohjelmassa on, että kuljetuksia olisi klo 23 asti. Nyt ajetaan suhteellisen järkeviin aikoihin, laajenevatko kuljetusaikataulut tulevaisuudessa?

V: Näihin ei luultavasti ole muutoksia tulossa. Lupahakemuksissa haetaan yleensä mahdollisimman laajoja aikoja, jotta joskus esiintyvät poikkeustilanteet isoissa urakoissa olisivat mahdollisia. Käytännössä kuljetusajat määräytyvät myynnin mukaan ja tulevat olemaan jatkossakin pääosin nykyisen kaltaisia.

K: Suunnitelmassa on tiettyjä määriä tavaraa ulos, tiettyjä sisään. Määriä laskemalla saa tulokseksi, että rekka-auto menee kerran 5 minuutissa tai isommalla kuormalla laskemalla kerran 8 minuutissa. Ei kai tämä tule toteutumaan?

V: Rekka joka 5. minuutti olisi myyjän unelma, mutta käytännössä tämä ei tule toteutumaan. Destia ja Toivosen Sora hakevat lupia maksimimäärille, jotta voivat vastata kysyntään mahdollisimman joustavasti. Käytännössä alueen kokonaiskysyntä pysyy tietyllä tasolla, se ei räjähdysmäisesti kasva, vaikka luvissa olisikin suuremmat tuotantomäärät.

K: YVA-dokumentissa on eri arvioita toiminta-ajoista, jossain kohtaa puhutaan esimerkiksi kuljetuksista klo 22 ja toisessa 22.30. Myös kuulutuksessa oli mainittu, että murskausjaksoja on 1-2 kertaa vuodessa, mutta ohjelman mukaan niitä voikin yllättäen olla mahdollisesti kolme. Suunnittelussa olisi huomioitava, että toiminta-ajat olisi yhdenmukaisesti esitetty.

V: Tämä asia täytyy jatkossa tarkentaa ja esittää selkeämmin. Nyt ohjelmassa on sekä nykyisen toiminnan lupamääräysten mukaisia että mahdollisesti tulevaisuudessa haettavia toiminta-aikoja.

K: Murskausta on enimmillään kolme kertaa kaksi kuukautta vuodessa eli puolet vuodesta ja puolentoista kuukauden tauko. Asun 500 metrin päässä alueesta ja itselläni kesäkausi on ainakin pidempi. Myös vaimoni pitää hevosia, joilla ratsastetaan Destian nykyisen alueen lähistöllä kevästä myöhäiseen syksyyn.

V: Ohjelmassa esitetyt suunnitellut toiminta-ajat ovat tällä hetkellä ne, joita tulevaisuudessa haetaan. Todelliset toiminta-ajat tarkentuvat sitten lupamääräyksissä.

V: Jos lähistöllä on hevostallitoimintaa, se täytyy myös huomioida vaikutusten arvioinnissa.

K: Huomioidaanko YVA:ssa, miten hanke vaikuttaa terveyteen, esimerkiksi pölyn vaikutukset hengityselinsairauksiin?

V: Terveysvaikutukset ovat osa ihmisiin kohdistuvia vaikutuksia, ja ne on huomioitava arvioinnissa.

K: Alueelta itään päin on haettu lupia kahdelle murskausasemalle kilometrin sisällä Paa-rentielle. Eikö tässä ole jo aika monta kiviaineshanketta pienellä alueella? Miten se huomioidaan arvioinnissa?

V: Kyllä, hankkeiden yhteisvaikutukset ja vastaavien hankkeiden kokonaisuus on kartoitettava arvioinnissa.

K: Otetaanko liikenneturvallisuuden osalta huomioon, että matkalla on kolme koulua, joista Säijän koulu on ainoa, jonka ympärillä ei ole kevyen liikenteenväyliä, hidasteita, levikkeitä eikä nopeusrajoitusta? Minulla on tässä valokuvia tilanteesta, jossa rekka-auto ohittaa pyöräilijän 80 kilometrin tuntivauhdilla tähän koululle tulevassa risteyksessä. Mihin tässä jää tila jalankulkijalle, pyöräilijälle tai lastenrattaiden kanssa kulkevalle?

V: Nopeusrajoitus olisi helpoin keino, mutta eikö sitä ole yritetty saadakin? Tienpito kuitenkin kuuluu ELY-keskuksen liikenteen vastuualueelle, joten hankkeesta vastaavien keinot tässä asiassa on rajalliset.

K: Nopeusrajoitusta on yritetty saada vuosikausia, kunnankin pitäisi tässä hieman ryhdistäytyä. Viimeksi, kun yritettiin kuntaa painostaa, siellä ei tunnut olevan kiinnostuneita.

K: Vanhemmilla lapsilla ja aikuisillakin on oikeus turvalliseen kulkemiseen.

K: Olisin kysynyt vielä melun mallintamisesta, oliko se yhden km:n säteellä? Ääni kuuluu tietyissä oloissa jopa 5 kilometrin päähän voimakkaammin kuin kilometrin päähän toiseen suuntaan. Mäyriän virkistysalue Pyhäjärven rannassa on vaikutusalueella.

V: Melun kantavuus ja sen kokeminen häiritseväksi vaihtelee eri olosuhteissa. Arviossa mallinnetaan teoreettista tilannetta, jossa huomioidaan äänilähteet ja maaston muodot. Toteutunutta melua voidaan mitata sitten kun toiminta on alkanut.

K: Mielestäni talossani olevat rakenneauriot johtuvat alueen nykyisestä toiminnasta. Tärinää mitattiinkin ja meilläkin oli mittari, mutta tuntui, että räjäytykset olivat pienempiä silloin, kun oli mittarit ja sen jälkeen taas kovempia.

V: Louhinta tehdään yleensä melko samoilla ”paukuilla” ja samalle kiviainesmäärälle. Tärinä kuitenkin koetaan usein voimakkaammalta, kuin mitä mittari kertoo. Mutta mittari on ainoa, joka todentaa toteutuneen tärinän, jonka perusteella rakenteisiin kohdistuvia vaikutuksia voidaan arvioida.

V: YVA-selostuksessa on kiinnitettävä huomiota näiden vaikutusmekanismien kuvaamiseen. Mikä on kriteeri koetulle tärinälle, mikä rakenteisiin vaikuttavalle tasolle.

V: Meille Destiaan tai kuntaan ei ole tullut tietoa mahdollisista vaurioista tai häiriöistä. Otakaa ihmeessä yhteyttä, jos tullut jotain, muuten emme saa niitä tietää. Esimerkiksi jos pölyä esiintyy liikaa, ilmoitusten perusteella tiedetään, että pitää tarkastaa esimerkiksi murskauslaitteiston kastelun toimivuus.